השר להגנת הסביבה

ירושלים, כ"ד שבט, תשע"ו
3 פברואר, 2016

לכבי
ח"כ דוד אמסלם
יו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה
כנסת ישראל

שלום רב,

הנדון: צו שמירת הניקיון (שינוי התוספת לחוק), התשע"ו- 2016-
העלאת שיעור היטל הטמנה על פסולת יבשה

ביום 1.7.2007 נכנס לתוקפו תיקון מס' 9 **לחוק שמירת הנקיון, התשמ"ד-1984** (להלן- **החוק**), שעניינו הטלת היטל הטמנה. על פי התיקון לחוק, מפעיל אתר לסילוק פסולת ישלם היטל עבור כל טון פסולת המוטמן באתר, בהתאם לסוג הפסולת וסוג האתר, כמפורט בתוספת לחוק. שיעורי היטל ההטמנה עלו באופן הדרגתי, עד הגעה לשיעורים המרביים בשנת 2015.

היטל ההטמנה נועד לשקף במחיר הטמנת הפסולת את העלויות החיצוניות של ההטמנה, כך שהעלויות הסביבתיות החיצוניות של הטמנת הפסולת לא משולמות במלואן על ידי יצרני הפסולת אלא מוטלות על כלל הציבור, ולאפשר כדאיות כלכלית לשיטות טיפול בפסולת חלופיות להטמנה, בעיקר חלופות מיחזור, שפגיעתן בסביבה פחותה מזו של ההטמנה, וכן יביא לחיסכון בנפח קרקע המיועד להטמנה.
לאחר מספר שנים של הטלת ההיטל ובחינת המגמות בהטמנת פסולת מוצקה ומיחזורה בישראל, ובמטרה להתאים את הסדר היטל ההטמנה למדיניות המשרד בנושא זה, מוצע לתקן את התוספת בחוק בשני נושאים:

1. **היטל הטמנה על פסולת יבשה**: להעלות את שיעור היטל ההטמנה על הטמנת פסולת יבשה והשוואתו לשיעור היטל ההטמנה על הטמנת פסולת מעורבת. זאת בשל הפער בשיעורי ההיטל הגורם תמריץ לעיוותים בסיווג סוגי הפסולת המוטמנים, בדיווחים המתקבלים ובסכומי ההיטל המשולמים. כמו כן, הגדלת ההיטל על פסולת יבשה תיצור תמריץ נוסף למיחזור של מרכיבים ברי מיחזור (כגון פלסטיק ועץ) המצויים באותה פסולת.
   בכדי לאזן את סך ההוצאות של הרשויות המקומיות, הנושאות בנטל משמעותי של הוצאות טיפול בפסולת בגין היטל הטמנה, מוצע להפחית את שיעור היטל ההטמנה המירבי על פסולת מעורבת, במספר אחוזים בודדים.

רח' כנפי נשרים 5, ת.ד. 34033, ירושלים 95464 • טל'. 02-6553701/2 • פקס. 02-6535958

2. **גניזה**: מוצע להחריג גניזה מהגדרה של פטולת, בתוספת לעניין חבות בהיטל הטמנה, בהתאם לפסיקות הרבנות הראשית לעניין דרכי הטיפול המותרות בגניזה.

השר להגנת הסביבה

בהתאם לסעיף 11ב לחוק, שינוי התוספת לחוק יעשה בצו של השר להגנת הסביבה, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת.
שר האוצר נתן הסמכתו לצו שבנדון (מצ"ב מכתב ההסכמה, מיום 24.1.16).

אודה על זימון דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה לאישור הצו, בנוסח המצ"ב.

בכבוד רב,

אבי גבאי
השר להגנת הסביבה

העתקים
מר ישראל דנציגר, מנכ"ל המשרד
עו"ד דלית דרור, היועצת המשפטית
מר שי מילמן, חשב המשרד
מר יורם הורוביץ, סמנכ"ל בכיר לשלטון מקומי, חינוך וקהילה
גב' אור גולדפרב, סמנכ"לית בכירה לכלכלה וטכנולוגיה

שר התאוצר

24 ינואר, 2016

י"ד שבט, תשע"ו

לכבוד
מר אבי גבאי
ח"כ להגנת הסביבה

הנדון: <u>צו שמירת הניקיון (שינוי התוספת לחוק), התשע"ו- 2016-</u>

<u>העלאת שיעור היטל הטמנה על פסולת יבשה</u>

אני מסכים לצו שצורף למכתבתך שבסמך, בדבר תיקון התוספת לחוק שמירת הניקיון לגבי העלאת שיעור היטל החטמנת על חטמנת פסולת יבשת וחשוואתו לשיעור ההיטל על פסולת מעורבת וכן בדבר החזרת תגניזה.

בברכה,

משה כחלון

שר האוצר

צו שמירת הניקיון (שינוי התוספת לחוק), התשע"ו-2016

בתוקף סמכותי לפי סעיף 11יב לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד- 1984[1] (להלן – החוק), בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, אני מצווה לאמור:

תיקון התוספת לחוק

1. בתוספת לחוק -

(1) הגדרות "פסולת מעורבת", "פסולת יבשה" ו-"שאריות מיון פסולת" – יימחקו.

(2) אחרי ההגדרה "בוצה תעשייתית" יבוא:

" "גניזה" - ספרי קודש ותשמישי קדושה לאחר שימוש".

(3) אחרי ההגדרה "חומר מסוכן" יבוא:

" "פסולת מעורבת" – פסולת מוצקה, מכל מקור שהוא, לרבות ממשק בית, מבית עסק, מתעשיה או מחקלאות, המכילה מרכיבים אורגניים ואנאורגניים מעורבים, כגון שאריות מזון, אריזות פלסטיק או גזם, ואשר אינה מכילה חומר מסוכן, ולמעט גניזה;

"פסולת יבשה" – פסולת מוצקה, מכל מקור שהוא, שאינה מכילה מרכיבים אורגניים רקבוביים, כגון גרוטות, צמיגים או עץ מעובד, ואשר אינה מכילה פסולת בנין או חומר מסוכן, ולמעט גניזה;

"שאריות מיון פסולת" – פסולת הנוצרת בתהליך מיון והפרדה של פסולת מעורבת ואשר חומר אורגני רקבובי מהווה עד חמישה אחוזים ממשקלה;

(4) בטור ג' בטבלה -

(א) בכותרת העמודה השמאלית, המילה "ואילך" - תימחק;

(ב) משמאל לעמודה השמאלית יבוא:

"בשנת 2016 ואילך
87
87
87
120
40
"4

1 ס"ח התשמ"ד, עמ' 142 ; התשס"ז, עמ' 88.

תחילה 2. תחילתו של צו זה ביום ה-1 בחודש שלאחר פרסומו.

_____ התשע"ו
(_____, 2016)
(חמ 4088-3)

_____
אבי גבאי
השר להגנת הסביבה

דברי הסבר

כללי

ביום 1.7.2007 נכנס לתוקפו תיקון מס' 9 לחוק שמירת הנקיון, התשמ"ד-1984 (להלן- החוק), שעניינו הטלת היטל הטמנה. על פי התיקון לחוק, מפעיל אתר לסילוק פסולת ישלם היטל עבור כל טון פסולת המוטמן באתר, בהתאם לסוג הפסולת וסוג האתר, כמפורט בתוספת לחוק. שיעורי היטל ההטמנה עלו באופן הדרגתי, עד הגעה לשיעורים המירביים בשנת 2015.

במדינת ישראל, נכון לשנת 2014 נוצרת כמות שנתית של כ-4.8 טון פסולת ביתית מעורבת, וכ- 700 מיליון טון של פסולת יבשה. כ- 74% מפסולת זו מוטמנת באתרים לסילוק פסולת וכ- 26% עוברים תהליכי מחזור והשבה שונים. הסיבה לכך שכמות הפסולת הממוחזרת נמוכה מכמות הפסולת המועברת להטמנה, היא המחיר הנמוך יחסית של הטמנת הפסולת לעומת מחירי הטיפול בפסולת בשיטות חלופיות. מחיר הטמנת הפסולת בארץ, כאמור לעיל, אינו משקף את כל העלויות הכרוכות בהטמנה, ולכן הוא נמוך הן מהמקובל בעולם והן יחסית למחיר שיטות הטיפול האחרות בפסולת, אשר גורמות לפחות מפגעים סביבתיים.

הטמנת פסולת צורכת שטח גדול בהשוואה לשיטות טיפול חלופיות בפסולת, כגון מיחזור והפקת אנרגיה מפסולת. בישראל מספר התושבים לקמ"ר הינו מהגבוהים בעולם וצפיפות זו צפויה לעלות עם השנים.

היטל ההטמנה נועד לשקף במחיר הטמנת הפסולת את העלויות החיצוניות של ההטמנה, כך שהעלויות הסביבתיות החיצוניות של הטמנת הפסולת לא משולמות במלואן על ידי יצרני הפסולת אלא מוטלות על כלל הציבור, ולאפשר כדאיות כלכלית לשיטות טיפול בפסולת חלופיות להטמנה, בעיקר חלופות מיחזור, שפגיעתן בסביבה פחותה מזו של ההטמנה, וכן יביא לחיסכון בנפח קרקע המיועד להטמנה.

לאחר מספר שנים של הטלת ההיטל ובחינת המגמות בהטמנת פסולת מוצקה ומיחזורה בישראל, ובמטרה להתאים את הסדר היטל ההטמנה למדיניות המשרד בנושא זה ולקדם את היעדים הסביבתיים של המשרד ושל מדינת ישראל, מוצע לתקן את התוספת בחוק בשני נושאים, כמפורט להלן-

לתקנה 1

גניזה:

הטיפול בדברי קדושה נקבע על פי פסיקות הרבנות הראשית ופוסקי הדור השונים, והטיפול המקובל והיחיד עד כה הוא באמצעות קבורה/הטמנה בקרקע. בעבר חומרי גניזה היו נקברים בבתי קברות. בשנים האחרונות הקבורה בוצעה בתא נפרד באתרי ההטמנה ברקת, נען, טוראען וקדומים. בנסיבות העניין ועל פי דרכי הטיפול המותרות לפי פסיקות הרבנות הראשית, מוצע להחריג גניזה מההגדרה של פסולת לעניין חבות בהיטל הטמנה.

לתקנה 2

העלאת שיעור היטל ההטמנה לפסולת יבשה והשוואתו לשיעור היטל ההטמנה לפסולת מעורבת:

עבור פסולת מעורבת, שיעור היטל ההטמנה עומד כיום על 90 שקל לטון (לפני הצמדה). עבור פסולת יבשה, המוטמנת באתר לפסולת יבשה, שיעור היטל ההטמנה עומד כיום על 60 שקל לטון (לפני הצמדה). עבור פסולת בניין, שיעור היטל ההטמנה עומד כיום על 4 שקלים לטון (לפני הצמדה).

להלן ההגדרות שבחוק ובתוספת לחוק לסוגי פסולת אלה:

"**פסולת מעורבת**" – פסולת מוצקה, מכל מקור שהוא, לרבות ממשק בית, מבית עסק, מתעשיה או מחקלאות, המכילה מרכיבים אורגניים ואנאורגניים מעורבים, כגון שאריות מזון, אריזות פלסטיק או גזם, ואשר אינה מכילה חומר מסוכן;

"**פסולת יבשה**" – פסולת מוצקה, מכל מקור שהוא, שאינה מכילה מרכיבים אורגניים רקבוביים, כגון גרוטות, צמיגים או עץ מעובד, ואשר אינה מכילה פסולת בנין או חומר מסוכן;

"**פסולת בנין**", "פסולת גושית" – חמרים ושיירי חמרים המשמשים לבניה, או שמשתמשים בהם בקשר לעבודות בניה, לרבות ערימות אדמה וחלקי הריסות של מבנים;

מוצע להעלות את שיעור היטל ההטמנה על הטמנת פסולת יבשה והשוואתו לשיעור היטל ההטמנה על הטמנת פסולת מעורבת, מהנימוקים הבאים:

1. הפער בשיעורי היטל ההטמנה גורם לעיוותים בסיווג סוגי הפסולת המוטמנים, ועקב כך לעיוותים ופערים בדיווחים המתקבלים מאתרי ההטמנה ובסכומי היטל ההטמנה המשולמים. זאת עקב התמריץ לסווג ולדווח על סוגי פסולת לפי שיעור היטל ההטמנה הנמוך יותר. אינדיקציה לכך היא העלייה בכמויות הפסולת היבשה

המוטמנות באתרים להטמנת פסולת יבשה – עלייה מכ- 360,000 טון בשנת 2014 לכ- 480,000 טון בשנת 2015 (ללא חודש דצמבר). על כן מוצע לצמצם את מספר הקטגוריות שבתוספת לחוק.

2. הפסולת היבשה מכילה מרכיבים רבים ברי מיחזור (כגון פלסטיק, עץ וכד') שהיום מוטמנים באתרי ההטמנה. הגדלת ההיטל על פסולת זו ייצור תמריץ נוסף להפניית פסולת זו למיחזור והשבה.

המשמעות הכלכלית

בשנת 2015 (ללא חודש דצמבר), הכנסות הקרן לשמירת הנקיון מהיטל הטמנה על פסולת מעורבת עמדו על 411 מלש"ח, והכנסות מהיטל הטמנה על פסולת יבשה עמדו על 35 מלש"ח.

בעקבות התיקון המוצע, בהנחה של היטל הטמנה בסך 90 ₪ לטון (לפני הצמדה), צפוי גידול של תשלומי היטל הטמנה בגין הטמנת פסולת יבשה בסך כ- 17.5 מלש"ח בשנה. בכדי לאזן את סך ההוצאות של הרשויות המקומיות, הנושאות בנטל משמעותי של הוצאות טיפול בפסולת בגין היטל ההטמנה, מוצע להפחית את שיעור היטל ההטמנה האחיד עבור הטמנת פסולת מעורבת ופסולת יבשה מ-90 ₪ לטון (לפני הצמדה) ל- 87 ₪ לטון (לפני הצמדה).

נוסח 020216